

Pressiteade

Luxembourg, 25. aprill 2017

ELi audiitorite sõnul rändajate esmase vastuvõtu keskused toimivad, kuid kriitilise tähtsusega küsimused vajavad endiselt lahendamist

Itaaliasse ja Kreekasse saabuvate ebaseaduslike rändajate puhul kasutatav ELi esmase vastuvõtu süsteem on aidanud märgatavalt parandada rändajate registreerimist, tuvastamist ja julgeolekukontrolli. Euroopa Kontrollikoja uue aruande kohaselt tuleb siiski teha rohkem jõupingutusi, sest tuhanded Kreeka saartele saabunud rändajad ei ole saanud sealt enam edasi liikuda. Audiitorite sõnul on paljud neist saatjata alaealised ning nad vajavad rohkem abi.

Piirikontrolli ja varjupaigataotluste menetlemise eest vastutavad peamiselt ELi liikmesriigid. Komisjon võttis kasutusele esmase vastuvõtu süsteemi, et aidata piiririike Kreekat ja Itaaliat aastatel 2015/2016 järsult suurenenud rändega. Süsteem annab liikmesriikidele toetust, et tagada ebaseaduslike rändajate identifitseerimine, registreerimine ja neilt sõrmejälgede võtmine ning saabumisele järgnevale menetlustele suunamine.

Audiitorid leidsid, et esmase vastuvõtu süsteem aitas parandada rände haldamist Itaalias ja Kreekas väga keerulistes ja pidevalt muutuvates oludes. Esmase vastuvõtu keskuste loomine võttis küll kavandatust rohkem aega, kuid aitas parandada nende kahe riigi vastuvõtuvõimet, parandas registreerimismenetlusi ja asjaomaste asutuste vahelist koordineerimist. Audiitorid leidsid, et hoolimata ELi märkimisväärsest toetusest ei olnud kummagi riigi olemasolevad vastuvõtukeskused nii suure rändajate hulga vastuvõtuks (Itaalia) ega majutamiseks (Kreeka) veel piisavalt valmis.

Esmase vastuvõtu süsteemi kohaselt tuleb saabujad suunata saabumisele järgnevale menetluste läbiviimisele, milleks on varjupaigataotluse esitamine, (vajaduse korral) teise liikmesriiki ümberpaigutamine või päritoluriiki (või transiidiriiki) tagasisaatmine. Nimetatud menetluste rakendamine on aga sageli aeglane ja sisaldab mitmeid kitsaskohti, mis on liikmesriikide vastutusallas. Kreekas ei lubatud alates 2016. aasta märtsist uutel saabujatel enam edasi mandrile minna, selle asemel pidid nad esitama oma varjupaigataotluse esmase vastuvõtu keskuses. Lisaks ei ole ümberpaigutamine enam võimalik ja tagasisaatmise protsess on aeglane. Seetõttu tuleb esmase vastuvõtu keskustesse ikka veel rohkem inimesi kui sealt lahkub, ning

Pressiteate eesmärk on edastada Euroopa Kontrollikoja vastu võetud eriaruande põhisõnumid.

Aruanne on tervikuna kättesaadav aadressil www.eca.europa.eu

ECA Press

Mark Rogerson – pressiesindaja T: (+352) 4398 47063

Damijan Fišer – Pressiametnik T: (+352) 4398 45410

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

M: (+352) 691 55 30 63

M: (+352) 621 55 22 24

keskused on väga ülerahvastatud. Kuna Itaalias antakse rändajaile ümberpaigutamise kohta rohkem teavet, on kasvanud ka sobivate kandidaatide arv. Audiitorid hoiatavad, et peamiseks probleemiks on nüüd liikmesriikide poolne vähene vastuvõtutahe. 2016. aasta septembri seisuga olid liikmesriigid esitanud Itaaliale ainult 3 809 ametlikku vastuvõtulubadust, kuigi lubatud oli ümber paigutada kokku 34 953 inimest.

Audiitorid lisavad, et mõlema riigi puhul on murettekitav see, et endiselt on puudus saatjata alaealistele mõeldud asjakohastest majutus- ja käitlemiskeskustest. Saatjata alaealisi on 2016. aasta septembri seisuga Kreekas hinnanguliselt 2 500 ja Itaalias enam kui 20 000.

„2016. aasta lõpus oli endiselt puudus asjakohastest majutus- ja käitlemiskeskustest, kus oleks tagatud saatjateta alaealistega tegelemine vastavalt rahvusvahelistele standarditele – seda nii esmase vastuvõtu keskustes kui järgneva tasandi vastuvõtukeskustes,“ ütles Hans Gustaf Wessberg, üks kahest aruande eest vastutavast kontrollikoja liikmest. „See probleem tuleks lahendada nii kiiresti kui võimalik.“

Kontrollikoda esitab komisjonile oma tähelepanekute alusel mitmeid soovitusi selle kohta, kuidas aidata liikmesriikidel parandada esmase vastuvõtu süsteemi suutlikkust, ekspertide lähetamist ning ülesandeid ja kohustusi. Saatjata alaealiste kohtlemise parandamiseks soovivad audiitorid komisjonil määrata lastekaitseametnik igasse esmase vastuvõtu keskusse.

Toimetajatele

Audiitorite sõnul on Itaalia ja Kreeka saanud rahalist toetust ELi AMIFI ja ISFi liikmesriikidele mõeldud programmidest, kuid auditi ajal ei olnud aruanded nende vahendite kasutamise kohta esmase vastuvõtu keskuste rahastamiseks veel kättesaadavad.

Komisjon on 2015. aasta algusest alates eraldanud Kreekale erakorralise abina üle 350 miljoni euro ning enam kui 190 miljonit eurot humanitaarabi. Itaaliale oli 2016. aasta lõpu seisuga eraldatud ligi 63 miljonit eurot erakorralist abi. Auditi ajal ei olnud aruanded nende vahendite kasutamise kohta esmase vastuvõtu keskuste rahastamiseks veel kättesaadavad.

Eriaruanne „ELi reaktsioon rändekriisile: esmase vastuvõtu süsteem“ koostati kahe Euroopa Kontrollikoja liikme, Hans Gustaf Wessbergi ja Istvan Szabolcs Fazakase juhtimisel. Aruanne on kättesaadav Euroopa Kontrollioja veebisaidil eca.europa.eu ELi 23 keeles.